

BELARUSSIAN A1 – STANDARD LEVEL – PAPER 1
BIÉLORUSSE A1 – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
BIELORRUSO A1 – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Monday 22 May 2006 (morning)
Lundi 22 mai 2006 (matin)
Lunes 22 de mayo de 2006 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a commentary on one passage only. It is not compulsory for you to respond directly to the guiding questions provided. However, you may use them if you wish.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire sur un seul des passages. Le commentaire ne doit pas nécessairement répondre aux questions d'orientation fournies. Vous pouvez toutefois les utiliser si vous le désirez.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario sobre un solo fragmento. No es obligatorio responder directamente a las preguntas que se ofrecen a modo de guía. Sin embargo, puede usarlas si lo desea.

Напішыце каментарый да аднаго з наступных тэкстаў:

1. (a)

Усё лета перад хатай Чарнушкау ціха грэлася на сонцы маладзенькая, з тонкім, як дубец, камлём рабіна. Ніхто у Куранях, бадай, не заўважыў, калі і хто пасадзіў яе, не бачылі як трэба яе і тады, калі яна красавіцкай раніцай апранулася у лёгкае празрыста-зялёнае плацце з кволых, рэзных лісточкаў. Дні за днямі цікаўна, але нясмела глядзела яна на вуліцу, на усіх, хто праходзіў міма, – сціплая, непрыкметная, за нязграбным плотам, блізка ад вялікіх дрэў. Ніхто не даваў ёй ніякай увагі, мылі яе, песцілі толькі цёплыя дажджы ды любілі шумець маладым лісцем вятры. Людзі ж яе як бы не заўважалі, спачатку таму, што проста не прыкмецілі, а потым таму, што непрыкметна прывыклі.

І неспадзявана адбылося незвычайнае: ціхая, нявідная, у жнівеньскім росквіце рабіна заружавела, зазырчэла яркім, кідкім характвом, гарачым полымям агністых гронак. І не адны вочы, не абьякавыя, не ачарсцвелыя у жыццёвых пакутах да хараства, глядзелі здзіўлена, зачаравана : ”Глядзі ты!..”

Як тая рабіна, цвіла у гэтае лета Ганна. Яшчэ, здаецца, учора была гарэза, падлетак, а вось ужо, глядзіце – у самай добрай пары дзяучына, у самай красе сваёй! Калі толькі вырасла!

Глядзелі на Ганну, разважалі і – за малым выключэннем прыдзір з жанок – згаджаліся: выпсела нявеста, нічога не скажаш. Часам пры гэтых гаворках – асабліва жанкі – успаміналі Ганніну маці-нябожчыцу, казалі, што дачка ва усім выйшла у матку. З аблічча – дык як вылітая: і невялікая ростам, і не гладкая – худая, можна сказаць, і плечы, як у маткі, вузкія, і рукі тонкія, і косы чорныя, густыя, аж блішчаць, бы намочаныя, і смуглявасць на твары такая ж, і шчочкі таксама ж выпінаюцца.

Той, каму быў час і ахвота прыглядацца, хто лепш бачыў Ганну, заўважаў, што перамянілася яна не толькі з аблічча. Багата што інакшае было і у тым, як яна хадзіла між людзей, – стрымана і паважней, як трымалася з хлопцамі, – стражэй і з нейкай кплівасцю. Нават смяялася яна цяпер інакш, – смех быў ужо не бесклапотны, не пусты па-дзіцячы, у ім таксама звычайна чулася кплівасць, і штосці як бы таілася у гэтым смеху. І глядзела яна інакш, – нядаўна адно дзікавата – цікаўнымі вачыма. Як і раней, не было, здавалася, такой хвіліны, каб вочы яе, вільготна-цёмныя, падобныя на спелыя вішні, былі абьякавыя, нудлівыя, увесь час блішчэла, ззяла у іх няуціхнае хваляванне. Але сачылі яны з пад шаўкавіста-чорных смелых броваў цяпер з падсцярожлівай, пільнай уважлівасцю і, здавалася, толькі і чакалі выпадку кпліва падсмяяцца. Іншы раз маглі яны, як і раней бліснуць вясёласцю, але часта, вельмі часта гарэлі у іх недавер ‘е і насмешка. У іх таксама ж нешта таілася, у цудоўных вішнёва-чорных вачах.

Амаль усе куранёўскія цёткі і дзядзькі згодна лічылі, што, набыўшы паважнасці, Ганна разам з тым стала і больш неспакойнай і – аж залішне задзірыстай. Не аднаму у Куранях не да спадабы была і яе ганарыстая упэўненасць: ледзь не кожным учынкам Ганна, здавалася, паказвала, што у яе на усё свае сталыя меркаванні, свой цвёрды погляд...

40 Хлопцы і гарнуліся да яе і нібы пабойваліся. Акрамя таго, што стрымлівалі Ганніна задзірыстасць і ганарлівасць, ім помнілася, што не лішне асцерагацца і яе язычка. Ведалі яны і тое, што Ганну не дай Бог увесці у гнеу: тады яна у момант страціць роунасць сваю, забудзецца на усё, загарыцца адным. Гарачая, нястрымная, нябяспечная яна, ганарліука Ганна !

45 Васіль не прыглядаўся асабліва, не перабіраў, не вымяркоўваў. Ён быў для гэтага вельмі ж здзіулены, зачараваны. Жылі побач, бегалі з другімі на выган, пасвілі жывёлу, колькі гадоў бачыў між іншых і не ведаў, не здагадваўся, хто такая Ганна. І нечакана пасля вечара на лузе адкрылася усё, і, убачыўшы, адчуўшы такое, збянтэжаны, уражаны, стаў як сам не свой. Свет як бы перайначыўся адразу.

50 Ён быў цяпер поўны цудаў і радасці, незвычайны свет, – і усе цуды і радасць у ім тварыла Ганна. Адны яе рукі, пераплёўшыся пальцамі з Васілёвымі, маглі рабіць яго многія ночы шчаслівым. Калі яна паслухмяна тулілася, яго поўніла дзіўнае, незразумелае і невыказна харошае тамленне ў грудзях. Туман таямнічы над балотам, ціхі шэпат груш – нават яны змяніліся, сталі інакшымі, дзякуючы ёй. Калі яна была побач, радасць, шырокая, бязмежная, жыла ў ім, ва ўсім, што акружала іх. У гэтай радасці ночы не плылі, а ляцелі, і святальныя зоры прыходзілі заўсёды вельмі рана. Цэлымі днямі, што б ні рабіў, 55 Васіль зачаравана успамінаў Ганну, думаў пра Ганну, шукаў вачыма Ганну, чакаў ночы спаткання з Ганнай.

Іван Мележ. *Людзі на балоце*. 2002.

- Як аўтарскае замілаванне сваёй найбольш рамантычнай літаратурнай гераіняй знаходзіць увасабленне ў гэтым урыўку?
- Як структура гэтага тэксту ўзмацняе уплыў галоўнай дзеючай асобы на чытача ?
- Разгледзьце ролю і характар вобразных сродкаў у гэтым тэксце.
- Якое уражанне зрабіў на вас гэты тэкст?

1. (b)

Сяргею Законнікаву

Каля бяроз, тапалёу і калінаў
 За далягляд скіроувае шаша...
 Пасля Варшаў, Парыжаў і Берлінаў
 У Глыбачку спяшаецца душа

5 Ад плошчаў, сквераў, авеню і стрытаў
 Ты паімчацца стрымгалоў гатоў
 Да узмежкаў, крушняў, баравін і рытвін
 І пачарнелых ад дажджоў платоў.

Засумаваў без сажалкі і рэчкі,
 10 Без студні з камяністым цёмным дном,
 Без шнура жыта і без поля грэчкі,
 Без лугавых рамонкаў пад вакном.

Яшчэ у вушах не успела сціхнуць скерца,
 Гучаць салонных скрыпак галасы,
 15 А ужо табе жаўрук чаруе сэрца
 І радасць дорыць ранні звак касы...

Здалёк цыгарка бацькі свеціць знічкай.
 Бяжыць насустрач згорблены сусед...
 Абмыеш вочы полацкай крынічкай–
 20 І убачыш раптам іншым цэлы свет...

Генадзь Бураўкін. *Жураўліная пара*. 2004

- Якая, на ваш погляд, галоўная думка верша ?
- Якія вобразныя сродкі ужываюцца аўтарам для перадачы тэмы арганічнай сувязі творчага жыцця з жыццём сваёй радзімы ?
- Разгледзьце аўтарскае ужыванне проціпастаўлення ў гэтым вершы.
- Якія пачуцці абудзілі ў вас гэты верш ?